

Wondverzorging bij EB

José Duipmans

Verpleegkundig Specialist Centrum voor Blaarziekten UMCG

UMCG

Onderwerpen vanmiddag

- Algemene huidverzorging
- Blaren en verzorging
- Wonden bij EB-vormen; soorten wonden
- Wondgenezing en soorten verband
- Wondinfectie
- Tips en trucs voor verschillende vormen EB

Algemene huidverzorging EB

- **Droge huid altijd invetten**
 - indifferente zalven
 - kies product wat goed bevat, bijv koelzalf, Groninger badolie, lanettezalf, iets uit de winkel
 - zonder parfumstoffen
 - niet te lang en te heet douchen

Blaren

Blaarverzorging blaar=wond

- grotere blaar, grotere wond
- blaar zsm doorprikken en schoon houden
- schone naald of schaar
 - groot gat in blaar maken
 - goed leegdrukken
 - blaardak laten zitten = beste wondbedekker
- verwijder dode, vieze of opgerolde huid
- afdekken

01 Prepare all dressing material in suitable sizes and amounts in advance to keep dressing changing times shorter.

02 Use a clean needle to create an entry and exit hole so the fluid can escape

03 Roll a soft clean cloth over the top of the blister to protect the wound

The roof should be left on the blister to protect the wound

04 The roof should be left on the blister to protect the wound

05 Remove dead skin around the open wound

Wonden bij EB

3 hoofdgroepen EB - EB Simplex

- vooral blaren, korsten, eeltvorming, reactie op warmte en hoge vochtigheidsgraad

3 hoofdgroepen - Junctionele EB

- moeilijk genezende wonden, op moeilijk te verbinden plaatsen, infecties

3 hoofdgroepen - Dominante Dystrofische EB

- wonden overal, of beperkt, soms chronisch, soms acuut; infecties; verlittekening; jeuk; nagelproblemen

3 hoofdgroepen - Recessieve Dystrofische EB

- veel wonden overal, in verschillende stadia wondgenezing, vaak infecties

Soorten wonden

- Acute wonden
 - snelle genezing
 - vaak niet gecompliceerd
- Chronische wonden
 - wondgenezing duurt maanden
 - meerdere oorzaken: infectie, huidkanker, etc

Hoe werkt wondgenezing? 3 fasen

- reactiefase

- bloedingsfase en ontstekingsfase
- fagocytose: opruimen dode cellen en micro-organismen
- zwelling; stoffen vrijgekomen prikkelen pijnzenuwen
- ontstekingsverschijnselen: pijn roodheid, warmte en zwelling
- als wond schoon is, volgende fase

- regeneratiefase

- lederhuid vervangen door nieuw weefsel en wond gesloten; granulatiweefsel
- betrokken stoffen: eiwitten, mineralen vitamine A en C, zuurstof, groeifactoren, enzymen, hormonen
- granulatie op niveau van basale cel: cellen aan wondrand vermenigvuldigen zich en sluiten wond; kwetsbaar weefsel

- rijpingsfase

- opperhuid volle dikte, weefsel rood, dik en stug; uitrijpen tot dun, soepel, wit bindweefsel;
- wondoppvl kleiner, litteken sterker, duurt 6-24 mnd

Factoren van invloed op wondgenezing

- circulatie en zuurstofvoorziening → lichamelijke conditie en beweging
- nachtrust
- voedingstoestand
- bloedarmoede
- stress
- pijn
- medicijngebruik:
 - remming genezing bijv corticosteroiden, insuline, cytostatica
 - bevorderen genezing: juiste antibiotica, pijnmedicatie

Beoordeling wonden mbv TIME-model

- **T:** Tissue (weefsel): vitaal of niet vitaal; dood weefsel
- **I:** Infection (infectie): tekenen van infectie
- **M:** Moisture (vochtigheid wondbed): niet te vochtig, niet te droog
- **E:** Edges (wondranden): intact, verweekt, korsten

Bevorderen wondgenezing

T : weefsel: dode resten, plakkerige, dikke geel/groene laag weghalen; biofilm weghalen, weefsel beschermen

I: infectie bestrijden

M: kies wondverband zodat wond niet te nat, niet te droog is

E: wondrand: weke wondranden indrogen met zinkolie; korsten langs rand weghalen, barrièreproduct gebruiken

Veel gebruikte wondverbanden bij EB: niet-plakkend

- Siliconen (schuim)verbanden bijv van Molnlycke: Mepilex transfer, Mepilex lite; mepilex border lite, mepitel one
 - met of zonder plakrand
- Lipidocolloid verbanden van Urgo: Urgotul, Urgocell, Urgoclean
 - met of zonder plakrand
- Polymem verband: non adhesive pad, polymem, finger/toe
 - met of zonder plakrand

Wondinfectie

Verskil infectie en ontsteking

- **infectie**: het binnendringen in het lichaam van bacterie, schimmel, virus of parasiet waarna vermenigvuldiging; niet altijd schade of ziekte
- **ontsteking**: reactie van lichaam op beschadiging weefsel; immuunsysteem start met verwijderen schadelijke stoffen en herstellen weefselschade

Ontstaan infectie hangt af van

- Aantal bacteriën
- Schadelijkheid van bacteriën
- Weerstand van de patiënt
- Overige factoren: bijvoorbeeld medicatie

Wondinfectie bacteriën → wondkweek

- Staphylococcus aureus, staphylococcus epidermis
- Pseudomonas aeruginosa
- Streptococcus pyogenes
 - E. coli (=poepbacterie)
 - Clostridium

Hoe herken je lokale wondinfectie?

- meer wondvocht, dikker wondvocht; pus, groenig beslag of korsten
- roodheid rond wond/blaar
- meer pijn, of ander pijngevoel (bijv zeurende pijn wordt brandende pijn)
- rood, kwetsbaar wondweefsel
- abnormale geur
- lokale warmte
- zwelling
- langere genezingstijd dan normaal

Uitbreidende infectie bij cellulitis

- roodheid verspreidt zich
 - warmte en zwelling verspreidt zich
 - wond groter en dieper
 - meer wondvocht
 - niet lekker voelen, verhoging lichaamstemperatuur, malaise
- neem contact op met huisarts of behandelaar Groningen

Infectie voorkomen: hygiënische maatregelen

- Schoon werken
 - korte nagels
 - bij uitgebreide verbandwissel: niet in dagelijkse kleding
 - handen heel goed wassen met zeep, tussen vingers, duim
 - afspoelen en heel goed drogen; opnieuw wassen na afhalen verband; evt handschoenen gebruiken, of
 - handdesinfectie bijv met sterilium
 - alle spullen klaar leggen; schaar met alcohol schoonmaken
 - badkamer/douche: goed schoon houden
- Wondmaterialen/producten
 - vuile verbanden direct weggooien; niet naast schoon verband leggen
 - verbanden in afsluitbare container als ze uit verpakking zijn
 - zalven: in niet te grote potten; nooit met handen of met spatel in zalf

Infectie behandelen: wat kan ik zelf doen

- Wonden goed uitspoelen
- Bleekbaden bij infecties
- Azijnzuur kompressen bij infectie met pseudomonas
- Badedas/Biotex badjes werken **niet**; belemmert juist wondgenezing
- Debrisoft kompres
 - curetteren wond = bijvoorbeeld geel beslag uit wond halen

Infectie behandelen: wat kan ik zelf doen

- Antiseptische middelen
 - Chloorhexidine zalf
 - PHMB (prontosan gel of wondspoelvloeistof): remt groei bacteriën
 - Octenidine wondspoelvloeistof of gel: online bestellen
- Antimicrobiële verbanden
 - Polymere membraanverbanden (polymem)
 - Alginaat (kaltostat, flaminol)
 - Zilververbanden (mepilex Ag, urgoclean AG, Aquacel Ag foam, etc)
 - Dialkyl carbamoyl verbanden (cutimed sorbact)
- Overige
 - Superabsorberende verbanden bijv Dry Max

Infectie behandelen door arts/VS

- Antimicrobiële zalven, voorbeelden
 - **fucidine crème of zalf** bij staphylococcus infecties
 - tetracycline 3% zalf
 - Terra-cortil bij pseudomonas
 - honingzalf bij infectie
 - **combinatiezalven** bijv tetracycline en triamcinolon in oculentum simplex
- Antischimmel of antivirale behandeling
 - miconazol/ketoconazol
 - valaciclovir
- Hypergranulatie
 - corticosteroid zalf

Infectie behandelen door arts/VS

- Ontstekingscomponent aanpakken
 - corticosteroïde zalven bijv triamcinolon
- Systemische behandeling, overige
 - antibiotische behandeling dmv tabletten, capsules; soms infuus (alleen in opname)
 - behandelen bloedarmoede: bijv bloedtransfusie,
 - ijzerinfuus, orale preparaten
 - behandeling van tekorten: bijv zinksuppletie
 - drinkvoeding via diëtiste EB-team
 - pijnbehandeling
 - **jeuk** behandelen: medicatie/ zinklijmverbanden

Infectie behandelen arts/VS

- Ziekenhuisopname optimaliseren alle factoren, bijv bloedtransfusie, ijzerinfuus, pijnbehandeling
- Behandelen bijkomende huidproblemen:
 - droge huid
 - huidkanker: excideren
 - eczeem: zalven
 - overmatige eeltvorming: podotherapeut,
 - medische pedicure, zelf bijhouden
 - vochtophoping in de huid: ambulante compressie therapie (zwachtelen)
 - vaatproblemen bijv spataderen

Tips en trucs voor EBS handen en voeten

- Voorkomen blaren/afdekken blaren
 - spycra protect, spycra contact, mepitel one, mepitel film, mepilex lite
 - mepilex border lite
 - bergsportondersok met daarover katoenen sok
 - koelen: cold pack, iets uit vriezer, schoenen wisselen

Tips en trucs voor EBS gegeneraliseerd

- Verzorgen blaren/wonden
 - open blaar bepoederen met maïzena
 - zo weinig mogelijk verband
 - polymem voor grotere wonden op babyleeftijd
 - aquacel onder randen verband
 - zilversokken
 - doxycycline bij infecties

Tips en trucs voor Junctionele EB

- klasse 4 corticosteroid bij hypergranulatieweefsel
- alginaat via zalf voor gelaat of moeilijk te verbinden plekken (flaminal)
- flex verbanden (voor bijv oksels)

Tips en trucs voor Dominant Dystrofische EB

- jeuk en open wonden: zinklijmverband
- miliën laten zitten
- voorkom overgewicht
- finger/toe verband van polymem
voor vingers en tenen
- border verbanden creatief inzetten:
zie boekje Molnlycke

Tips en trucs voor Recessief Dystrofische EB

- wissel behandelingen af: bijv 4 wkn prontosan, 4 wkn bleekbad, 4 wkn corticosteroid zalf etc
- creatief verbinden; grote formaten wondverband gebruiken
- voeg middelen aan badwater toe

Informatie

- patient version wound guidelines (in engels)
- wound guidelines for professionals
- bel of mail Birthe Ruiter of Jose Duipmans, foto's sturen
b.ruiter@umcg.nl of j.c.duipmans@umcg.nl
Tel: 050-3616161 pieper 45153 of 68182
- emergency card
- website EB-expertisecentrum: info in Nederlands

Vragen?